

Politeia

„Politeia” (Πολιτεία), znana również jako „Państwo”, to dzieło filozoficzne autorstwa starożytnego greckiego filozofa Platona, napisane w formie dialogu. Dzieło to zostało napisane około 380 r. p.n.e. i jest uważane za jedno z najważniejszych dzieł w historii filozofii politycznej oraz filozofii ogólnie.

W „Politei” uczestnicy dialogu, w tym Sokrates, który jest głównym bohaterem, rozmawiają o sprawiedliwości, formach rządów, charakterze ludzkim i oświacie. Plato, przez usta Sokratesa, przedstawia swoją wizję idealnego państwa, w którym obowiązują harmonia, porządek i sprawiedliwość.

Platon dzieli społeczeństwo idealne na trzy klasy:

1. Filozofowie-królowie – rządzący mądrzy i sprawiedliwi, których celem jest dobro ogółu, a nie własne interesy.
2. Stróże (wojownicy) – odpowiedzialni za ochronę państwa i utrzymanie porządku.
3. Producenci (rolnicy, rzemieślnicy, kupcy) – zajmujący się produkcją dóbr materialnych, niezbędnych dla funkcjonowania państwa.

Platon twierdzi, że sprawiedliwość polega na właściwym podziale obowiązków i kompetencji między te trzy klasy, a także na ich wzajemnej współpracy dla dobra ogółu.

W „Politei” Platon omawia również różne formy rządów, które uważa za gorsze od jego propozycji idealnego państwa. Wymienia m.in. timokrację, oligarchię, demokrację i tyranię. Jego krytyka dotyczy przede wszystkim skupienia się na własnych interesach i braku dbałości o sprawiedliwość i dobro ogółu.

Jednym z najbardziej znanych fragmentów „Politei” jest alegoria jaskini, która ilustruje ideę oświecenia i poznania idei (idealnych form rzeczywistości), będących celem filozoficznej refleksji. Według Platona, filozofowie-królowie

mają dostęp do tego wyższego poziomu wiedzy, co pozwala im rządzić mądrze i sprawiedliwie.

„Politeia” wywarła ogromny wpływ na późniejsze myślenie filozoficzne, szczególnie w dziedzinie filozofii politycznej, i stanowi fundament zachodniej tradycji filozoficznej.

Politeia zanika wskutek zaniedbania korekcji wysokości cenzusu majątkowego stosownie do zmian zamożności obywateli. Gdy ludność się wzbogaci, a cenzus nie zostanie podniesiony, wówczas politeia przechodzi w demokrację. Gdy sytuacja jest odwrotna, tzn. gdy wraz z ubożeniem ludności nie następuje obniżanie progu cenzusu, politeia staje się oligarchią[1].

Zachowaniu politei sprzyja zabieganie o równowagę grup bogatych i biednych. Dzieje się to przez utrzymywanie cenzusu na właściwym poziomie, dbanie o zespolenie obydwu tych grup ludności itp.

[1] Zob. Pol. V 7, 6-7 [1308a-b].

Jeżeli potrzebujesz konsultacji przy pisaniu pracy licencjackiej lub magisterskiej, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - pomoc w pisaniu prac w granicach dozwolonych prawem